

17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

אלימות משטרתית - כיצד מגישים תלונה למח"ש?

בשנים האחרונות אנו עדים לירידה משמעותית באמון הציבור במשטרה לאור שחיתות בצמרת המשטרתית ואירועי אלימות מצד אנשי משטרה כלפי אזרחים. המחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש) מוסמכת להעמיד לדין שוטרים שביצעו עבירות פליליות והיא פועלת כגוף נפרד ממשטרת ישראל הכפוף למשרד המשפטים. במקרים בהם שוטרים השתמשו שלא כדין בכוח או סרחו הם צפויים לעמוד לדין פלילי. מח"ש עוסקת בעבירות פליליות שעונש המאסר הקבוע בגינן בחוק עולה על שנה אחת. כיצד מגישים תלונה למח"ש בגין אלימות שוטרים? כיצד מתנהלת החקירה במח"ש? מדוע חשוב להיוועץ בעורך דין פלילי טרם הגשת התלונה? עו"ד אסף דוק מסביר.

מח"ש (מחלקה לחקירות שוטרים) עוסקת בחקירות שהחשודים בהן הם שוטרים, שוטרי מג"ב או אזרחים שחברו לשוטרים לכדי ביצוע עבירות פליליות. בשנים האחרונות אנו עדים לשחיתות משטרתית והפעלת כוח שלא כדין על אזרחים חפים מפשע. הדבר אפוא עשוי לנבוע עקב אמביוולנטיות המאפיין את התחום האתי במשטרה ומחוסר הפנה של ערכים אתיים.

כיצד באים לידי ביטוי האתיקה וטוהר המידות בגוף המשטרה?

ניתן להבחין כי תחומי האתיקה וטוהר המידות בגוף המשטרה עשויים להיות דו-ערכיים. מחד, הפעילות המשטרתית מבטאת סמכות לגיטימית במשטרה דמוקרטית ומאידך, המשטרה מפעילה לא פעם כוח ואיומים ובכך פוגעת בזכויות האזרחים. לעיתים קרובות מערכת אכיפת החוק מתמודדת עם התנהגויות שאינן הולמות אנשי שירות וזאת לאור הסמכות שניתנת לאנשי המשטרה, תחושת הכוח שנבנית בקרבם, הקשר שלהם לעולם הפשע ועוד.

עד כמה אנשי המשטרה מפנימים ומיישמים את הקוד האתי?

לאור מחקרים בתחום ניתן ללמוד כי שוטרים פעמים רבות מתקשים בהפנמת הקודים האתיים והערכים המאפיינים את הגוף המשטרה, לעיתים בשל חששות כי לא יקבלו חסות או גיבוי על דיווחיהם ולכן יצטרכו לשלם מחיר אישי כבד על גילוי שחיתות כמו גם עקב חוסר תרבות ארגונית וחוסר הבנה. דברים אלו עשויים להוביל לשחיתות משטרתית היכולה לבוא לידי ביטוי בחיפוש לא חוקיים בגוף החשודים, פברוק עדויות, טיפול לא ראוי בחשודים ובמתן עדות שקר.

התרבות הארגונית בגוף המשטרה ברובד הסמוי מקדשת את החיפוי ההדדי בין חברי המשטרה וכן מעודדת שוטרים להתנהג ככלל האזרחים ולהאמין כי הם בעלי אותם זכויות בעוד שהללו אינם עולים בקנה אחד עם התרבות הארגונית הגלויה הקוראת לשוטרים לדווח על האמת באופן מדויק ומלא, להתנהג באמינות וביושר ולמלא את התפקיד בהתאם לחוק. בעקבות מערכת דו ערכית זו נוצר כפל חשיבה ודיבור המאפיינים שוטרים רבים, המובילה לא פעם לשחיתות ולירידה משמעותית באמון הציבור במשטרה.

אמון הציבור במשטרה ושחיתות משטרתית

מחקרים שנעשו בתחום בשנים האחרונות מצביעים על תחושת אמון משטרתית נמוכה בקרב הציבור הישראלי. הממצאים מלמדים כי המפגשים השליליים בין השוטרים לאזרחים משפיעים באופן משמעותי על אוכלוסייה שלא חוותה באופן ישיר קשר עם המשטרה. כמו כן עולה כי עם השנים תדמית השוטרים והמשטרה נמצאים בירידה מתמדת, ובמיוחד בתפיסת היעילות והמקצועיות.

בכדי לזכות באופן מחודש באמון הציבור על הגוף המשטרה להוקיע ולעקור מן השורש כל התנהגות לא תקינה ובלתי ראויה של

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

שוטרים. על המשטרה לחדד נהלים וקודים ארגוניים בכדי לצמצם ולמגר את האלימות והשחיתות בקרב מי שאמון על החוק. יחד עם זאת, ישנם מקרים רבים של שוטרים הפוגעים באזרחים חפים מפשע שלא כדין. כיצד מתמודדים עם פגיעה מצד איש משטרה?

נפגעת מאיש משטרה - כיצד מגישים תלונה במח"ש?

אדם שנפגע מאיש משטרה או שיש בידו מידע בדבר עבירה פלילית שביצע, ראשי הוא לפנות למח"ש בתלונה באמצעות פקס, דואר אלקטרוני, דואר ישראל או באופן ישיר ובתיאום מראש במשרדי מח"ש ברחבי הארץ. להלן שלוחות מח"ש ברחבי הארץ:

1. שלוחת ירושלים (הנהלה ושלוחת ירושלים)

טלפון: 02-5412400, 02-5412458

פקס: 02-6467794

כתובת: רח' הרטום 8, הר חוצבים, ירושלים

ת.ד. 45208 מיקוד 91450

2. שלוחת מרכז - תל אביב

טלפון: 03-6899854, 03-6899851

פקס: 03-6899869

כתובת: בנין מוסקוביץ, רח' השלושה 2, תל אביב

3. שלוחת מרכז

טלפון: 09-8600237, 09-8600238

פקס: 09-8600239

כתובת: רח' ברקת 3, נתניה

4. שלוחת צפון - חיפה

טלפון: 04-8634050

פקס: 04-8634055

כתובת: שד' פל-ים 15א', קרית הממשלה, חיפה

5. שלוחת צפון - נצרת

טלפון: 04-6478106/7

פקס: 04-6464239

כתובת: רח' המלוכה 6, נצרת

6. שלוחת צפון - טבריה

טלפון: 04-6726270

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

פקס: 04-6726273

כתובת: בנין "לב הגליל" (קומה 3), טבריה

7. שלוחת דרום - ראשל"צ

טלפון: 03-9534100/11

פקס: 03-9534118

כתובת: רח' ישראל גלילי 5, ראשון לציון

8. שלוחת דרום - באר שבע

טלפון: 08-6264530

פקס: 08-6264531

כתובת: קרית הממשלה, רח' התקווה 4, באר שבע

מהם הפרטים החשובים שיש לציין בתלונה למח"ש?

בתלונה למח"ש חשוב לציין את פרטיו המלאים של המתלונן כמו גם תיאור מלא ומפורט של האירוע ושל השוטר לגביו נמסר המידע או שנגדו מוגשת התלונה.

כיצד מתנהלת החקירה במח"ש?

רוב החקירות אותן מנהלת מח"ש נסגרות עקב העדר ראיות מספיקות הנובעות מחוסר פרטים מזהים של אנשי המשטרה החשודים בעבירה הפלילית או מחוסר בראיות אובייקטיביות. במקרים בהם גרסת המתלונן עומדת מול גרסתו של השוטר ללא ראיות מוצקות שיש בהן כדי להכריע בין השניים, תיק החקירה ייסגר בעילה של חוסר ראיות מספיקות בנימוק כי קיים קושי בנסיבות המקרה לגבש תשתית ראייתית שנדרשת מעבר לספק הסביר.

במקרים אחרים בהם לא נמצאו ראיות נוספות או שנמצאו אך אין הן מספיקות, התלונות נמחקות. אומנם במקרים אלה, ניתן לשקול הגשת ערר. חשוב לדעת כי בכל מקרה בו איש משטרה מפעיל כוח מופרז על האזרח, יש לאסוף, במידת האפשר, ראיות מספיקות כמו עדויות וצילומים ופרטים מזהים על השוטר האלים. כמו כן יש לציין כי לעיתים עשוי השוטר נגדו מוגשת התלונה, להגיש נגד המתלונן תלונה נגדית.

לאחר שהתלונה מוגשת למח"ש, מתקבלת החלטה אם לפתוח בחקירה או לא. במידה והוחלט על פתיחת חקירה, מח"ש יכולה להחליט אם להמליץ להעמיד לדין משמעתי את השוטר או להעביר את התיק לפרקליטות ולהעמידו לדין פלילי או לסגור את התיק. יש לציין שבכל מקרה, חקירה במח"ש לא תיארך יותר משלושה חודשים. כל מתלונן יקבל הודעה בנוגע לטיפול בתלונתו ובאשר לתוצאותיו.

17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

האם ניתן להגיש ערר על החלטת מח"ש?

מתלונן שהגיש תלונה כנגד שוטר רשאי הוא לסגור את תיק החקירה מבלי להעמיד את השוטר החשוד לדין וכן רשאי שלא לפתוח כלל בחקירה. העררים מוגשים לפרקליט המדינה או ליועץ המשפטי לממשלה או מי שהוסמך על ידם אשר בוחנים את המקרים. את הערר רשאי המתלונן להגיש תוך 30 ימים ממועד קבלת החלטת מח"ש. יש לציין בערר את פרטי המקרה, פרטי העורר, העילה לסגירת התיק על ידי מח"ש וכן נימוקים לקבלת הערר. במידה וחלפו יותר מ-30 ימים ממועד קבלת ההחלטה, רק במקרים מסוימים יסכימו לקבל את הערר. יש לשלוח למשרדי מח"ש את הערר שייבדק תוך חודשיים ולאחר מכן יועבר לפרקליטות המדינה בצירוף תיק החקירה וההמלצות הרלוונטיות בעניינו. מח"ש תאשר למתלונן את הגשת הערר ואת העברתו לפרקליטות והתשובות בעניין הערר יינתנו למתלונן באופן ישיר מפרקליטות המדינה.

מי רשאי לעיין בתיק החקירה?

על פי החוק, רק מי שהוגש נגדו כתב אישום רשאי לעיין בתיק החקירה. החוק לא מקנה לחשוד זכות עיון בחומר החקירה במידה והתיק בעניינו הסתיים ללא הגשת כתב אישום וכן זכות זו לא מוקנית לעד או למתלונן. יחד עם זאת, במקרים מסוימים, גם במקרה בו התיק נסגר ללא הגשת כתב אישום, זכות העיון בתיק תינתן לחשוד או למתלונן וזאת לאחר בחינת כלל השיקולים ועל בסיס קריטריונים שנקבעו על ידי פרקליט המדינה כמו למשל צרכי המערכת, מטרת העיון וזכויות נפגע העבירה והמתלונן. יש לציין כי ניתן לצלם את חומר החקירה אם הוא נדרש לצורך הגשת ערר.

תלונה נגד שוטרים בגין עבירות משמעת

במקביל לתלונה במח"ש, ניתן גם להגיש תלונות נגד שוטרים בגין **עבירות משמעת בלבד** ליחידה לתלונות הציבור של המשטרה באמצעות הטופס הבא או באמצעות הגשת תלונה בכתב לקצין תלונות הציבור במחוז האחראי על יחידת המשטרה אליה שייך השוטר שסרח.

חשיבות ההיוועצות בעורך דין פלילי טרם הגשת התלונה במח"ש

עורך דין פלילי מקצועי דואג ליצור תשתית ראייתית מוצקה ולהביא את הטיפול התלונה המוגשת למח"ש לידי עניין לציבור. במרבית המקרים התלונה שתגיש למח"ש לא תטופל באופן הראוי והתיק עשוי להיסגר בהחלטת הפרקליט שסבור כי אין בחקירתו עניין לציבור. לאחר התערבות של עורך דין פלילי מומחה בתחום מטעמך מח"ש יטפלו בתלונה באופן אחראי ומקצועי הרבה יותר. אין מנוס מלערב עורך דין מטעמך בהגשת התלונה למח"ש, שיעקוב אחר העניין מקרוב ובמידה התלונה מוצדקת יוביל להרשעת האשמים ולענישתם במלוא חומרת הדין.

נפלת קורבן לאלימות שוטרים?

משרדנו מתמחה בייצוג נפגעי אלימות שוטרים תוך הצלחות מוכחות בתחום מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת בגורמים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ונפלת קורבן לאלימות משטרתית, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.